

Aforismer og sitater for kirurger

I den nye boken *A companion to aphorisms and quotations for the surgeon* kan man finne mange nyttige sitater og fyndord.

Mosche Schein er kjent som frittalende kirurg, med løs penn og uredde meninger. Han er israelsk statsborger, født i Polen, oppvokst i Israel, utdannet fra Italia, Sør-Afrika og Storbritannia, og er nå landsbykirurg i Wisconsin, USA. Før sitt nåværende arbeidssted har han også jobbet som kirurg og professor ved Cornell University i Bronx, New York. Schein har forfattet flere hundre artikler og en rekke bøker og er medredaktør i *World Journal of Surgery*. For noen år siden utga han en samling med aforismer og sitater for kirurger (1). Nå har han kommet med en oppdatering og et tillegg til den tidligere utgaven (2). Målgruppen er alle kirurger, enten i utdanning, utøvende klinikere, eller med akademisk interesse.

Den første boken inneholder en rekke tematisk sorterte uttrykk, aforismer og sitater, også fra historisk kjente kirurger (Halsted, Mayo-brødrene, Billroth, Kocher, Whipple etc.), noe som også forekommer i denne aktuelle oppdateringen. Likevel finner man her flere «moderne» uttrykk,

ofte hentet fra Scheins venner og kolleger fra tre ulike kontinenter. Disse gjenspeiler også den moderne tid, bl.a. med henblikk på endringer og utfordringer i helsevesenet, effektivitetskrav, søksmål og utdanning. I tillegg har han tatt med en rekke «egne» aforismer og uttrykk og gjør seg på den måten «udødelig». Nålevende legender som Ken Mattox (traumekirurg, USA) er sitert, men også andre kirurger som Roland Andersson (Sverige) og Karim Brohi (Storbritannia) har fått egne sitater nevnt.

Sitatene er sortert tematisk i 80 forskjellige kategorier, fra «academics» og «acute abdomen» til «wounds» og «writing & publishing». Fra et par til 8–10 aforismer og sitater er samlet under hver kategori. Kilden er oftest oppgitt med navn, men flere steder er mangler dette. Referanser er også fraværende, og overleveringen fremkommer således som muntlig. Ikke overraskende er det svingende undertoner i innholdet – fra anerkjente læresetninger, til bittersøte bemerkninger og ironiske kommentarer, humoristiske og lattermilde observasjoner,

til uttalt sarkasme og uhøvlet hersketeknikk. De er både selvgode, selvmedlidende og selvransakende i innhold. Således vil de kunne falle i smak fra flere sider – både for dem med og for dem uten skalpell i hånden. Bruken av aforismer som læresetninger i klinisk praksis har nok ikke samme tradisjon i norsk medisin som eksempelvis i amerikansk. Her er likevel en del perler som kan benyttes enten som ren «kirurgisk kiosklektyre», i festlig lag, eller som krydder i et foredrag. Anbefales som et bilag til førsteutgivelsen.

Kjetil Søreide

ksoreide@mac.com

Kirurgisk avdeling
Stavanger universitetssjukehus
Postboks 8100
4068 Stavanger

Litteratur

1. Schein M. *Aphorisms and quotations for the surgeon*. Shrewsbury: Tfm Publishing, 2004.
2. Schein M. *A companion to aphorisms and quotations for the surgeon*. Shrewsbury: Tfm Publishing, 2008.

Illustrasjon © Imagezoo/Images.com/Corbis/SCANPIX

Eksempler på aforismer

- «Høyrisikosykdommer bør ha lavrisikooperasjoner.»
- «Resultatet etter kirurgi avhenger av 96 % forberedelse, 1 % utførelse, 1 % repetisjon, 1 % opprydning (av sykesøstrene) og 1 % flaks.»
- Om å støtte seg til erfaring: «Erfaring er noe du støtter deg til når du ikke har lest noe på en god stund.»
- Om postoperativ flatulens: «Lyder som kan sjokkere en grevinne, er som musikk i ørene for kirurgen.»
- Om blindtarmens betydning: «Det er ikke sant som det sies at blindtarmen er verdiløs – den har gjort tusener av kirurger rike.»
- Om anestesilege-kirurg-forholdet: «Kirurgens definisjon på anestesilegen:

- en halv våken doktor som tar seg av en halv våken pasient. Anestesilegens definisjon på en kirurg: en som prøver å forstyrre pasientens søvn.»
- «Det er vanligvis et dårlig tegn hvis det er tre eller flere anestesileger på operasjonsstuen og ingen av dem leser i avisen.»
- Om forskning og pasienter: «Når leger, statistikere og vitenskapsmenn blir syke, så spør de «hvem er den beste doktoren til å håndtere problemet?» og ikke «hvilken multisenter randomisert kontrollert studie vil være best for meg?»»
- «Vit hva du vil gjøre når du kommer til et punkt der du ikke vet hva du skal gjøre.»